

การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง : แนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ในบริบทท้องถิ่นนิยม*
LIGHT AND SOUND SHOW, THE LEGEND OF THE CITY OF FA DAET SONG YANG :
GUIDELINES CREATIVE ECONOMY IN THE CONTEXT OF LOCALISM

กวีชัย บุญวงศ์¹, ธัญลักษณ์ มุลสุวรรณ²
Gaweechai Boonwong¹, Thanyalak Moonsuwan²
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}
Mahasarakham University^{1,2}
Email : Cocoteam2636@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาพัฒนาการ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 3) เพื่อ ศึกษาแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง งานบูชาพระ ธาตุยาคู ในบริบทท้องถิ่นนิยม เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มผู้รู้ จำนวน 4 คน ผู้ปฏิบัติจำนวน 12 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปจำนวน 30 คน โดยทำการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และนำเสนอในรูปแบบ พรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า การแสดงแสงสีเสียงตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง เป็นการแสดงที่ ตอบสนองนโยบายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจเมืองรอง ได้กำหนดให้จัดการแสดงในรูปแบบ แสง สี เสียง ที่เกี่ยวกับตำนาน เมืองฟ้าแดดสงยาง และพระธาตุยาคู เพื่อสื่อให้เห็นถึงเรื่องราวของตำนาน เมืองฟ้าแดดสงยาง และนาฏกรรมประกอบระหว่างการแสดง และได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การแสดงให้ตัวละครมีบทบาทมากยิ่งขึ้นโดยมีการสอดแทรกเนื้อหาปัจจุบันเข้าไปในแต่ละช่วงการ แสดง 2) การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ตระหนักถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต รวมถึงวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ผ่านการเล่าเรื่องราว โดยให้เห็นถึงพัฒนาการในด้านรูปแบบการแสดง รูปแบบ นาฏกรรม รูปแบบบทละคร รูปแบบดนตรี ที่ใช้ประกอบการแสดง และองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่มีการ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในทุก ๆ ปี 3) รูปแบบการนำเสนอการแสดงและองค์ประกอบต่าง ๆ มีการ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวการกระตุ้น เศรษฐกิจทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน อันนำไปสู่เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ ในบริบทท้องถิ่นนิยม การศึกษาพัฒนาการของการแสดงแสง สี เสียง และรูปแบบการแสดง และสื่อผสมที่ปรากฏในการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู

จังหวัดกาฬสินธุ์ จะทำให้เกิดความรู้ทางด้านการจัดการแสดง และเทคโนโลยีแบบผสมผสานซึ่งเป็นประโยชน์แก่ชุมชน และสามารถสร้างสรรค์ ทั้งยังกระตุ้นเศรษฐกิจในงานให้มีความทันสมัยในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ : การแสดงแสง สี เสียง; ฟาแดดสงยาง; เศรษฐกิจสร้างสรรค์; ท้องถิ่นนิยม

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the history and development of light and sound performances in the legend of Fa Daet Song Yang. in the worship of Phra That Ya Khu Kalasin Province 2) to study the components of the light and sound performance of the legend of Fa Daet Song Yang in the worship of Phra That Ya Khu Kalasin Province 3) To study creative economy approaches in the light and sound show, the legend of Fa Daet Song Yang. Worship Phra That Ya Khu in a popular local context It is qualitative research. The samples used in the research were: A group of knowledgeable people, 4 people, 12 practitioners, and a group of general informants, 30 people, wereselected by purposive sampling. The research tools were surveys, interviews and presented in descriptive analysis.

The results showed that Light and sound show of the legend of Fa Daet Song Yang It is a show that responds to policies and plans for economic development in secondary cities. set to perform in the form of light and sound related to legends Fa Daet Song Yang City and Phra That Yakhu to convey the story of the legend of Fa Daet Song Yang and the accompanying drama during the performance And there has been a change in the style of the show to make the characters play more roles by inserting current content into each performance period 2) Light and sound show, the legend of Fa Daet Song Yang City in the worship of Phra That Ya Khu Kalasin Province Recognize the historical value local wisdom, way of life, and unique culture of Kalasin Province through storytelling by showing the development in the form of performances dramatic form, dramatic form, musical form used in the performance and various elements that have changed from the original every year 3) The form of presenting performances and various elements has been modified from the original. Appearing in various media to promote tourist attractions to stimulate the cultural economy to promote tourism in line with current conditions leading to the creative economy in a popular local context A study of the development of light, color, sound and performance performances. and mixed media that appears in the light and sound show, the legend of Fa Daet Song Yang City in the worship of Phra That Ya Khu Kalasin Province will cause knowledge in show management and integrated technologies that

benefit the community. and can be creative It also stimulates the job economy to be modern in today's era.

Keywords : Light and sound show; Fa Daet Songyang; creative economy approach; local popularism

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีแหล่งโบราณคดี สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ชุมชนทางวัฒนธรรม และกลุ่มชาติพันธุ์ที่โดดเด่น ซึ่งในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความอุดมสมบูรณ์ ทางด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และมีประวัติศาสตร์อันยาวนานตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์มาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งมีการถ่ายทอดทางความเชื่อของคนในชุมชน ท้องถิ่น โดยได้นำวรรณกรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชนเข้ามาผนวกกับหลักของพระพุทธศาสนา และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่นวันมาฆบูชา และวันวิสาขบูชา โดยการนำเอาประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ เป็นหลักในการดำรงชีวิตของคนชุมชน ซึ่งมีการส่งเสริมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดกาฬสินธุ์สืบต่อมา เริ่มจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัด ณ บริเวณเมืองฟ้าแดดสงยาง องค์พระธาตุยาคู และบริเวณโดยรอบโดยการกิจกรรมภายในงานในช่วงเวลาากลางคืนมีการจัดการแสดง แสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง การแสดงแสงสีเสียงตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง จัดงานแสดงครั้งแรกในปี พ.ศ. 2558 ต่อมานายสัมฤทธิ์ กิตติโชติ สุขสงค์ นายอำเภอภมกลาไสย ตอบสนองนโยบาย และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจเมืองรอง จึงได้กำหนดรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรม และให้จัดการแสดงในรูปแบบ แสง สี เสียง ที่เกี่ยวกับตำนาน เมืองฟ้าแดดสงยางและพระธาตุยาคู เพื่อสื่อให้เห็นถึงเรื่องราวของ ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง และจะมีการแสดงนาฏกรรมประกอบในระหว่างการทำการแสดง ต่อมา มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดง โดยจังหวัดกาฬสินธุ์มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ แหล่งโบราณคดีที่น่าสนใจ แหล่งท่องเที่ยววิถีชุมชน แหล่งท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ และให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน ในการพัฒนารูปแบบการแสดง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น การแสดง แสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง : แนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในบริบทท้องถิ่นนิยม ทำให้เกิดความรู้ทางด้านการจัดการแสดง และเทคโนโลยีแบบผสมผสานซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสามารถสร้างสรรคงานให้มีความทันสมัยในยุคปัจจุบัน เพื่อเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นที่รู้จัก กรอบเกิดการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน จากการศึกษาประวัติความเป็นมาพัฒนาการที่ใช้ประกอบการแสดง ที่ปรากฏในการแสดง จะทำให้เกิดความรู้ทางด้านการจัดการรูปแบบการแสดง และเทคโนโลยีแบบผสมผสานซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และสามารถสร้างสรรคงานให้มีความทันสมัยในยุคปัจจุบัน ตลอดจนเพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม เชิดชูเกียรติทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของจังหวัดกาฬสินธุ์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาพัฒนาการ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง งานบูชาพระธาตุยาคู ในบริบทท้องถิ่นนิยม จังหวัดกาฬสินธุ์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้เกิดองค์ความรู้ประวัติความเป็นมาพัฒนาการ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

3.2 ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

3.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในบริบทท้องถิ่นนิยม จังหวัดกาฬสินธุ์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอีกทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยกำหนดกรอบและขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย ประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ด้านการจัดงาน กลุ่มผู้ด้านการปฏิบัติงาน กลุ่มผู้สนับสนุน และนักแสดงประกอบการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 1.1) กลุ่มผู้รู้ด้านการจัดงาน ได้แก่ (Key informants) เป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินการ นโยบายและแผนการปฏิบัติงาน 1.2) กลุ่มผู้รู้ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ (Casual Informants) เป็นกลุ่มที่ให้ข้อมูลเชิงลึกในการปฏิบัติซึ่งได้แก่ ผู้ควบคุมดูแลการแสดง แสง สี เสียง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นเมือง ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและกำกับการแสดง ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงและศิลป์พื้นเมืองอีสาน นักวิชาการอิสระ 1.3) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ตัวอย่างมาโดยการเจาะจงประชาชนผู้เข้าร่วมงาน จำนวน 20 คน และนักเรียน นักศึกษา จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) แบบสำรวจ (Basic Survey) เป็นการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ ในการทำการวิจัย (2) แบบสัมภาษณ์ (Interviews) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง (structured Interviews) และ แบบ สอบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interviews) ใช้สัมภาษณ์ตามความมุ่งหมายของงานวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้หลักการเก็บข้อมูลที่มีลักษณะสอดคล้องกับการมุ่งหมาย ของการวิจัย และสามารถตอบคำถามของการวิจัยได้ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมี

วิธีการเก็บข้อมูลดังกล่าว (1) เก็บข้อมูลรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับประเพณีในด้านต่าง ๆ และพัฒนาการการแสดง ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในการทำงานวิจัย ตลอดจนศึกษาเอกสารและแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (2) การเก็บข้อมูลภาคสนาม (3) การสำรวจผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจากบุคคลทั่วไปทั้งภายในพื้นที่ และนอกพื้นที่วิจัย (4) การสังเกต (5) สัมภาษณ์ การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และข้อมูลจากภาคสนามโดยแยกตามความมุ่งหมายของ (2) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจากข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ การสนทนามาทำการวิเคราะห์ (3) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการ วิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

5. ผลการวิจัย

5.1 ประวัติความเป็นมาพัฒนาการ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

5.1.1 ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง พระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เมืองฟ้าแดดสงยาง ธาตุยาคูอยู่ที่บ้านเสมา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นเมืองโบราณ แบบสมัยทวารวดี ประมาณอายุราว พ.ศ.1300-1600 และมีพระธาตุยาคู ตั้งอยู่ห่างทางทิศเหนือบ้านเสมาเป็นโบราณสถานที่ค่อนข้างสมบูรณ์ พระธาตุยาคูเดิมมีชื่อเรียกว่าธาตุใหญ่ชาวบ้านเชื่อกันว่าพระธาตุยาคูเป็นที่บรรจุอัฐิของพระเถระผู้ใหญ่ โดยรูปแบบองค์พระธาตุยาคูเป็นสถูปเจดีย์ในสมัยทวารวดี ที่มีขนาดใหญ่ และสมบูรณ์ที่สุดในบรรดาโบราณสถานเมืองฟ้าแดดสงยาง บริเวณรอบองค์พระธาตุ ค้นพบใบเสมาแกะสลักภาพปูนดำเรื่องพุทธประวัติที่มีร่องรอยของศาสนสถานทั้ง 14 แห่ง ในตำนานพื้นบ้านกล่าวไว้ว่าพญาฟ้าแดดจึงโปรดเกล้าฯ ให้ก่อพระเจดีย์บรรจุอัฐิของทั้งสองพระองค์ไว้คู่กัน และให้ช่างหล่อพระพุทธรูปทองคำจำนวน 84,000 องค์ แล้วนำมาบรรจุไว้ที่เจดีย์ พร้อมทั้งบรรจุอัฐิของพระธิดาฟ้าหยาด และพญาจันทราช จากนั้นเมืองทั้งสองจึงมีไมตรีต่อกัน

5.1.2 การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้มุ่งมองการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดง และการพัฒนาองค์ประกอบการแสดง ปัจจัยทางสังคมในช่วงเวลาต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลเข้ามาเป็นตัวแปรในการนำเสนอการแสดงในแต่ละปี และปัจจัยหลักที่ทำให้รูปแบบการแสดงเกิดการเปลี่ยนแปลงมาจากการออกแบบของผู้กำกับแสดง และผู้ออกแบบการแสดง ทั้งในด้านงบประมาณการสนับสนุน สภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ผลกระทบการแพร่กระจายของไวรัสโคโรนา (COVID-19) และสถานการณ์ของสังคมโลกปัจจุบัน โดยผู้จัดงานต้องการค้นหารูปแบบการนำเสนอ ในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ในการจัดกิจกรรม ออกเป็นทั้งหมด 6 ปี ในการแสดงครั้งที่ 1 ปี พ.ศ. 2558 รูปแบบการแสดงประกอบการเล่าเรื่อง ในชื่อชุด “เล่าขานตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง จังหวัดกาฬสินธุ์” ที่ทำให้รูปแบบการนำเสนอออกมาผ่านการเล่าเรื่องตำนาน ความรัก การเมือง การสงคราม ในปีนี้ได้รับแนวทางและนโยบายการพัฒนาพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และพระพุทธศาสนา ให้

เป็นที่รู้จักด้วยการสนองรับโครงการ ร้อย แก่น สาร สิ้นธุ์ ด้วยกระแสบรรจุจากปีที่ผ่านมาจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่าง ๆ ได้ประชุมวางแผนในการจัดงาน

ในการแสดงครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2559 ในชื่อชุด “เล่าขานตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ดินแดนแห่งรักอมตะ พลังศรัทธาในพระพุทธศาสนา” การแสดงในปีนี้นำด้วยสไตล์ (Style) ความชอบของผู้กำกับการแสดง และผู้ออกแบบชุดการแสดง ทำให้เกิดรูปแบบการแสดง และการออกแบบเครื่องแต่งกายแบบร่วมสมัย ในการสร้างงานที่แตกต่างกัน ทำให้ผลงานที่ถูกแสดงออกมาจึงปรากฏในรูปลักษณะของศิลปะการแสดงที่แตกต่างจากปีที่ผ่านมา แต่ยังคงการใช้พื้นที่ลานด้านหน้าองค์พระธาตุยาคุเป็นสถานที่นำเสนอ

ในการแสดงครั้งที่ 3 ปี พ.ศ. 2560 ในชื่อชุดการแสดงแสง สี เสียง “เดอะมิสิคัล ฟ้าแดดสงยาง เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา” การแสดงในปีนี้มีเอกลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานที่เป็นความแปลกใหม่และเป็นการแสดงครั้งแรกในภาคอีสาน ด้วยการนำเสนอรูปแบบการแสดงแบบละครเวที การบรรเลงดนตรีสด และองค์ประกอบภาพ ที่มีการใช้พื้นที่รูปแบบหลากหลายมิติแบ่งองค์ประกอบได้อย่างชัดเจน และได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์แนวละครสมัยใหม่ที่เป็นจุดสนใจของผู้ร่วมชมการแสดง

ในการแสดงครั้งที่ 4 ปี พ.ศ. 2562 ในชื่อชุดการแสดงแสง สี เสียง “งานมาฆปุริมหวารวมิ่งหล้า เมืองฟ้าแดดสงยาง” การแสดงในปีนี้ได้รับแนวทางการพัฒนาพื้นที่องค์พระธาตุยาคุให้เป็นศูนย์รวมทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ทำให้การแสดงอยู่ในรูปแบบมินิไลท์แอนด์ซาวด์ (mini light and sound) ที่ได้ลดทอนบทละคร รูปแบบการแสดงแบบเดิมลง แต่ยังคงเหลือเค้าโครงเรื่องราวตำนานความรักของนางฟ้าหยาด กับพญาจันทราช ซึ่งภายในปีได้นำการแสดงที่มีรูปแบบความเชื่อของชาวอีสาน ที่กำลังมาแรงในขณะนั้น (ระบำพุทธบูชา ลีลานาคราช) ซึ่งเป็นที่นิยมมาร่วมนำเสนอที่ผูกโยงเข้ากับการนมัสการองค์พระธาตุยาคุที่เกี่ยวข้องกับหลักพระพุทธศาสนา

ในการแสดงครั้งที่ 5 ปี พ.ศ. 2563 ในชื่อชุด “งานเทศกาลมาฆปุริมหวารวมิ่งหล้า เมืองฟ้าแดดสงยาง” การแสดงในปีนี้ได้รับนำเสียงตอบรับจากการจัดงานในปีที่ผ่านมากลับมาให้ชมอีกครั้ง โดยใช้นำเสนอการแสดงอยู่ในรูปแบบมินิไลท์แอนด์ซาวด์ (mini light and sound) ที่ได้ลดทอนบทละคร รูปแบบการแสดงแบบเดิมลง เพิ่มกิจกรรมการบวงสรวง และการสักการบูชาองค์พระธาตุยาคุ และประดับตกแต่งรอบลานแสดงด้วยธงไชยแมงมุมที่ประดิษฐ์จากชุมชน และสถานศึกษาภายในท้องถิ่น และประดับด้วยต้นเสาไฟที่ทำจากไม้ไผ่

ในการแสดงครั้งที่ 6 ปี พ.ศ. 2565 สืบเนื่องจากสถานการณ์โควิด 19 ทำให้การแสดงหลังจากสถานการณ์โควิด 19 การจัดกิจกรรมภายในปีนี้ได้พัฒนาให้มีความแปลกใหม่น่าติดตามมากยิ่งขึ้น การนำแผนนโยบายชาติ และแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจากทางจังหวัดมาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดง ในแต่ละช่วงของการแสดงจะสอดแทรกกิจกรรมในประเพณีต่าง ๆ ที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์พระธาตุยาคุ อาทิ งานสงฆ์น้ำองค์พระธาตุยาคุ งานมาฆบูชา งานวิสาขบูชา และงานนมัสการองค์พระธาตุยาคุ ซึ่งการแสดงได้นำเสนอถึงการเล่าขานเรื่องราวตำนานรักอมตะระหว่างนางฟ้าหยาด และท้าวจันทราช ซึ่งเป็นโศกนาฏกรรมแห่งความรักบนผืนแผ่นดินเมืองฟ้าแดดสงยาง อันเป็นที่มาของการสร้างพระธาตุยาคุ พระธาตุศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคูเมืองของชาวกาฬสินธุ์

5.2 องค์ประกอบการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

องค์ประกอบการออกแบบการแสดง แสง ได้แบ่งเป็นองค์ประกอบ คือ 1) รูปแบบการแสดง 2) ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง 3) ฉากและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง 4) เครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดง 5) การใช้พื้นที่ที่ใช้ประกอบการแสดง โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์รายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1) รูปแบบการแสดง ในการนำเสนอเรื่องราวในการแสดง รูปแบบการแสดงจะได้รับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างขึ้นมาใหม่ในทุก ๆ ปี โดยนำเสนอเรื่องราวผ่านเทคนิคต่าง ๆ การเล่าเรื่องราวตำนานความรัก การทำสงคราม และนำเสนอถึงความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง ในการพัฒนารูปแบบการแสดง และในแต่ละปีได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อการจัดงาน จึงทำให้รูปแบบการนำเสนอ และเรื่องราวในการแสดงรูปแบบใหม่ ๆ ในการแสดงแต่ละช่วงจะได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการ โรงเรียน ภาครัฐ เอกชน ประชาชนชาวจังหวัดกาฬสินธุ์

2) ฉากและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง ผู้แสดงถือพานไม้ไผ่สานที่ตกแต่งไปด้วยการถือข้าวตอกดอกไม้ ดอกไม้สีขาว รูป เทียน พานบายศรี และสื่อถึงการกราบไหว้บูชา อีกทั้งการนำผลิตภัณฑ์งานฝีมือของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ เช่น เครื่องสูง เสาดอกบัว ต้นดอกไม้ พานบายศรี พานดอกไม้ ชันน้ำ รุ่งไยแมงมุม มาร่วมประกอบการแสดง

3) ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง เพื่อให้สอดคล้องกับการแสดง เนื้อหาของการแสดง ที่มีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย เช่น การบรรเลงดนตรีสดซึ่งผสมผสานกับเครื่องดนตรีอีสาน การบรรเลงด้วยวงโปงลาง การบรรเลงด้วยวงดนตรีไทย และยังมีมีการใช้การบันทึกการบรรเลงดนตรีสดในชุดการแสดงต่าง ๆ สลับกับการใช้คลิปเสียงประกอบการแสดง และความสมจริง และมีความสมบูรณ์ในการแสดงมากยิ่งขึ้น

4) เครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดง การแต่งกาย ที่แบ่งตามลักษณะของบทบาทตัวละคร และออกแบบเครื่องแต่งกายโดยให้สอดคล้องไปกับจินตนาการ บนพื้นฐานของภาพจำหลักบนใบเสมา การแต่งกายยังคงยึดตามการแต่งกายแบบสมัยทวารวดีที่ได้ค้นพบจากภาพจำหลัก แต่จะสวมใส่ด้วยผ้าพื้นเมืองประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ทอขึ้นมาจากกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน จากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัดกาฬสินธุ์

5) การใช้พื้นที่ที่ใช้ประกอบการแสดง บริบทพื้นที่ในการนำเสนอการแสดง แสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้พื้นที่บริเวณลานด้านหน้าองค์พระธาตุยาคู

5.3 แนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยางในงานบูชาพระธาตุยาคู ในบริบทท้องถิ่นนิยม จังหวัดกาฬสินธุ์ แนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นตัวกำหนด ทำให้เกิดการบริหารจัดการพื้นที่ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความหลากหลายในการเที่ยวชมงาน โดยแบ่งออกเป็นโซนต่าง ๆ ด้วยกันเช่น โซนที่ 1 หมู่บ้านวัฒนธรรมที่จะนำเสนอสินค้าที่มาจากกลุ่มรัฐวิสาหกิจชุมชน โซนที่ 2 พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ทางพระพุทธศาสนา และเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมงาน และโซนที่ 3 ทะเลตุง ซึ่งเป็นจุดหมายสำคัญในการถ่ายภาพเก็บไว้เป็นที่ระลึกและเป็นจุดเช็คอิน โดยช่วงค่ำจะมีการจัดการแสดงแสง สี เสียง ที่เป็นการ

เล่าเรื่องราวตำนานความรักของนางฟ้าหยาด ในการแสดงแต่ละช่วง และการนำเสนอได้สอดแทรก การนำเสนอสินค้าภายในชุมชนมารวมกับการแสดงที่มีทั้งงานหัตถกรรม จากชุมชน และท้องถิ่น ที่โดดเด่น ของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผ่านเรื่องราวของตัวละคร นางฟ้าหยาด อันเป็นตัวละครสำคัญในการจัด งานในครั้งนี้ ทั้งยังเห็นถึงแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นภายในงาน โดยผ่านแนวทางที่ หลากหลายในการโปรโมทผลิตภัณฑ์ สินค้า และงานฝีมือ ที่มีความแปลกใหม่และเป็นจุดสนใจสร้าง แรงดึงดูดผู้ชมให้ติดตาม และชมการนำเสนอจนจบการแสดง อีกทั้งเดินเลือกซื้อเลือกชมสินค้าที่อยู่ใน การแสดง นำไปเป็นของฝาก และของที่ระลึก

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่องการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง : แนวทางเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ ในบริบทท้องถิ่นนิยม ผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่เป็นประเด็นหลักนำมาอภิปรายได้ดังนี้

การเชื่อมโยงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ ศรัทธาความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านนาฏกรรมนอกจากจะได้รับสุนทรียในการชมแสดงแล้วยังทำให้ผู้ชมในชุมชนเกิดความรักหวงแหน และภูมิใจในท้องถิ่นของตนได้อย่างเหนียวแน่น ทั้งยังแสดงให้เห็นการนำทุนทางวัฒนธรรมมาแปลง เป็นสินค้าด้วยการพัฒนาต่อยอดและสร้างมูลค่าทางด้านเศรษฐกิจในชุมชนได้อีกด้วย

6.1 ประวัติความเป็นมาพัฒนาการ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบุชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

6.1.1 ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง พระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ พระธาตุยาคู ตั้งอยู่ที่ บ้านเสมา ตำบลหนองแปง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พระธาตุยาคู เป็นหนึ่งในโบราณสถาน ที่พบในเขตเมืองฟ้าแดดสงยาง ซึ่งเป็นเมืองโบราณที่มีการขุดค้นพบหลักฐานต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งพระ ธาตุยาคูเป็นเจดีย์ขนาดใหญ่ที่สุดในเมืองฟ้าแดดสงยาง สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญเกิด พิมพิวร เมธากุล (2544) กล่าวไว้ว่า สังคม และวัฒนธรรมอีสานมีจารีตประเพณีที่ปฏิบัติกัน นับว่า พระพุทธศาสนา มีอิทธิพลอยู่อย่างมาก แสดงให้เห็นว่าชาวอีสาน เป็นพุทธศาสนิกชนที่ยึดมั่นใน พระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัดมาด้วยดี เมืองฟ้าแดดสงยาง ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่ม ตอนล่างของ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในบริเวณนี้ยังพบสถูปเจดีย์ ซึ่งมีความสำคัญประกอบกับเรื่องเล่า และตำนานเมือง ฟ้าแดดสงยาง เดิมเรียกว่าธาตุใหญ่ เป็นสถูปเจดีย์ในสมัยทวารวดี มีขนาดใหญ่ที่สุดในบรรดา โบราณสถาน ในเมืองฟ้าแดดสงยาง ได้พบใบเสมาหินทรายโดยรอบองค์พระธาตุ สอดคล้องกับ ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2554) กล่าวไว้ว่า พื้นที่บริเวณนี้จึงมีความอุดม สมบูรณ์ทั้งจากตะกอนที่พัดพามาของน้ำที่ทับถมกันทุกปี มีแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวนมาก แหล่งน้ำ เหล่านี้สามารถนำมาใช้ได้ตลอดปี มีพื้นที่เหมาะสำหรับการเกษตรกรรม และอาศัยอยู่ของมนุษย์ มาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยลักษณะขององค์พระธาตุยาคูเป็นเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยมก่อด้วยอิฐ แบ่งการ ก่อสร้างออกเป็นสามสมัยด้วยกันคือ ส่วนฐานเป็นย่อเหลี่ยมรูปมุม บนโดทางขึ้นสี่ทิศมีปูนปั้นประดับ สร้างในสมัยทวารวดี ถัดขึ้นมาเป็นฐานรูปแปดเหลี่ยมสร้างซ้อนทับขึ้นมาจากฐานเดิม ส่วนยอดองค์ ระฆัง สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์

6.1.2 การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบุชาพระธาตุยาคู จังหวัด กาฬสินธุ์ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบุชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

เป็นการจัดงานที่ยิ่งใหญ่ยังแสดงให้เห็นถึงความรักความสามัคคี และจิตสำนึกรักภักดีท้องถิ่น อีกทั้งยังตระหนักให้เห็นถึงคุณค่า และเล็งเห็นประโยชน์ในด้านการสืบทอดเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต รวมถึงวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผ่านกระบวนการเล่าเรื่องราวผ่านการแสดง ทั้งเกิดการพัฒนาการแสดง รูปแบบที่ใช้ประกอบการแสดงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ฉากอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง การแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดง และการใช้พื้นที่ที่ใช้ประกอบการแสดง และองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่มีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมในทุก ๆ ปี เพื่อเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นที่รู้จัก สอดคล้องกับการศึกษาของ พรสวรรค์ พรตองก่อ (2554) กล่าวไว้ว่า การรักษาศิลปวัฒนธรรมประเพณีเป็นการบ่งบอกถึงการรักษาชาติ เช่นเดียวกับชาวบ้านเสมา อ.กมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ยังคงรักษาประเพณี การบวงสรวงพระธาตุยาคู ซึ่งเป็น การนับถือโบราณสถานที่บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต พระธาตุยาคู และสร้างสรรค์การแสดงชุดพุทธบูชาพระธาตุยาคูอันเป็นการส่งเสริมการรักษา ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเป็นชุดการแสดงที่เกิดจากพลังศรัทธาจากองค์พระธาตุ ให้ออกมาเป็นการนำเสนอรูปแบบการแสดงเชิงสารคดีทางด้านประวัติศาสตร์ และยังได้เพิ่มสุนทรีย์โดยอาศัยศาสตร์แห่งศิลปะการแสดงทั้งแบบดั้งเดิม และร่วมสมัยมีการผสมเทคนิคการนำเสนอที่มากขึ้นในแต่ละปี ทำให้เกิดองค์ประกอบที่คนชมสามารถเข้าใจในเรื่องราวนั้น ๆ ได้

6.2 องค์ประกอบการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ การแสดงแสง สี เสียง ชุด เล่าขานตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง จังหวัดกาฬสินธุ์จัดขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคม ของทุกปีที่เป็นการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ออกมาเป็นการนำเสนอรูปแบบการแสดงเชิงสารคดีทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม ทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างง่าย และยังได้เพิ่มสุนทรีย์โดยอาศัยศาสตร์แห่งศิลปะการแสดงทั้งแบบดั้งเดิม และร่วมสมัยมีการผสมเทคนิคการนำเสนอในรูปแบบที่มากขึ้นในแต่ละปี ทำให้เห็นถึงการนำเสนอ และสามารถเข้าใจในเรื่องราว สอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบการแสดงของ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) กล่าวไว้ว่า ฉากประกอบการแสดง มีหน้าที่สร้างสภาพแวดล้อมของตัวละครให้ดูสมจริง หรือส่งเสริมให้ตัวละครดูโดดเด่น รวมทั้งอาจบอกยุคสมัย ในการแสดง แสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบูชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผ่านกระบวนการเล่าเรื่องราวผ่านการแสดง ทั้งเกิดการพัฒนาในด้านรูปแบบ และองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่มีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมในทุก ๆ ปี เพื่อเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นที่รู้จัก กรอบเกิดการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว ทำให้เกิดความรู้ทางการจัดการแสดง และสามารถสร้างสรรค์งานให้มีความทันสมัยในยุคปัจจุบัน ตลอดจนเพื่ออนุรักษ์ส่งเสริม เชิดชูเกียรติทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของจังหวัดกาฬสินธุ์

6.3 แนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง งานบูชาพระธาตุยาคู ในบริบทท้องถิ่นนิยม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์แผ่นดินทองของอีสาน มีหลักฐานแต่เก่ากาลก่อนมา เป็นที่อยู่ของกลุ่มชนหลากหลายชาติพันธุ์ และมีอารยธรรมนานมากกว่า 1500 ปี มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลายทั้งทางด้านยุคก่อนประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานจากการขุดค้นทางโบราณคดี คือเมืองฟ้าแดดสงยาง ในเขตอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สอดคล้องกับ ชูวิทย์ มิตรชอบ (2553) กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ถือเป็นทุนวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง หรือ เป็นวัฒนธรรมชุมชน สังคม มีทั้งชนิดที่มีรูปลักษณะ (tangible) และไม่มีรูปลักษณะ

(intangible) เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สั่งสมสืบทอดกันมา และยังคงมีประโยชน์ ซึ่งสังคมนั้น ๆ เห็นคุณค่าและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนมูลค่าของการจัดงานที่ถือเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และสามารถได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อยกระดับศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นที่เหมาะสมของจังหวัดกาฬสินธุ์ ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่ขับเคลื่อนและสามารถทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในชุมชนประสบผลสำเร็จก่อให้เกิดเป็นการแสดง โดยมีแนวทางการบริหารจัดการเพื่อที่จะดึงดูดผู้สนใจเข้ามาเที่ยวชมงานได้แบ่ง 6 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การจัดการพื้นที่ระหว่างรอการแสดง (1) หมู่บ้านวัฒนธรรม การออกร้านโชว์และจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ สินค้าพื้นเมือง สินค้าOTOP อาหารพื้นเมือง ของดีประจำถิ่น (2) พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ บริเวณลานรอบองค์พระธาตุยาคู เป็นจุดศูนย์รวมความศรัทธาของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมงาน ทั้งยังมีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่มาจากงานฝีมือของคนในชุมชน และท้องถิ่น (3) ทะเลธงไชยแมงมุม โดยการจัดการบริเวณนี้เป็นพื้นที่จัดไว้ให้จัดถ่ายรูป แลนด์มาร์ค และเช็คอิน ลงโซเชียลชีวิตต่าง ๆ
- 2) การนำสินค้าชุมชนที่นำมาสู่การแสดง แสง สี เสียง การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ งานหัตถกรรม งานฝีมือ สินค้าOTOP และอาหารภายในชุมชนเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้เกิดการหมุนเวียนเม็ดเงินภายในชุมชน และท้องถิ่น (1) งานหัตถกรรม “ธงไชยแมงมุม” เป็นเครื่องประกอบพิธีกรรมสำคัญของชาวอีสานมาอย่างยาวนานทำให้ประชาชนที่มาร่วมชมการแสดงพบเห็นได้ซื้อกลับไปเป็นของฝาก เครื่องประดับ ของตกแต่ง และของที่ (2) เครื่องจักสานเป็นงานศิลปะ และหัตถกรรมที่บรรพชนชาวกาฬสินธุ์ ที่จัดทำขึ้นตามสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อกระตุ้นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจในรัฐวิสาหกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี 3) การนำเสนอความเป็น “ผู้ไท” ผ่านการแสดง แสง สี เสียง ผ้าไหมแพรวา อำเภอคำม่วง เป็นผ้าประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ผ้าไหมแพรวาเป็นผ้าทอมีอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวผู้ไท ที่นำเสนออัตลักษณ์กลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้คนที่พบเห็นเกิดอยากได้และซื้อหาไว้เป็นของฝาก และของที่ระลึก มีความงดงามและโดดเด่นจนได้รับความยอมรับจากระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับชาติว่าเป็นราชินีแห่งไหม
- 4) ดนตรีผู้ไทในการประกอบการแสดง แสง สี เสียง ดนตรีและศิลปะการแสดงชาวผู้ไท จังหวัดกาฬสินธุ์ มีอัตลักษณ์ด้านดนตรีที่โดดเด่นมาพร้อมกันกับศิลปะการแสดงผู้ไท เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าทางด้านการจำหน่ายสินค้าจากดนตรีพื้นเมืองประจำถิ่น ให้ผู้คนที่สนใจสามารถซื้อหาเครื่องดนตรีที่ประดิษฐ์จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่มาจากชุมชนชาวผู้ไทได้ในโซนหมู่บ้านวัฒนธรรมในการออกร้านจำหน่ายสินค้าจากอำเภอต่าง ๆ
- 5) อุปกรณ์การแสดงประกอบการแสดง แสง สี เสียง ที่เป็นสินค้าชุมชน ชาวเมืองกาฬสินธุ์ได้ร่วมใจกันสร้างสรรค์งานศิลป์ “ธงไชยแมงมุม” ที่มีการประดิษฐ์ลวดลายต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี นำมาสู่งานประเพณีประจำถิ่นที่ใช้ธงไชยแมงมุม เพื่อเป็นจุดสำคัญในการประชาสัมพันธ์ และการโปรโมทสถานที่ท่องเที่ยว เมื่อนำเสนอการแสดงจึงเกิดเป็นกระแสนิยมทางด้านการแต่งกาย แพร่หลายมาสู่ประชาชนทั่วไป ที่สามารถซื้อหาไว้เป็นของฝาก และของที่ระลึก หรือนำกลับไปประดับตกแต่งบ้านเรือนของตนเองเกิดการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ และความสามัคคีในครัวเรือน ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น
- 6) ตัวละครใน Story (นางฟ้าหยาด) กลายเป็น “สินค้า” ตำนานความรักอมตะนางฟ้าหยาด ที่อยู่คู่ผืนแผ่นดินเมืองฟ้าแดดสงยาง และพระธาตุยาคู ที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมมาในการกระจายประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ การแต่งกาย บทเพลงให้เกิดเป็นความนิยมแพร่กระจายไปยังสถาบันการศึกษาทั้งในภาคอีสาน และภาคต่าง ๆ ของประเทศได้นำไป

ทำการแสดง อีกทั้งนำตัวละครนางฟ้าหายาดไปพัฒนาและต่อยอดให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบการแสดงที่หลากหลาย ผ่านเรื่องราวของตัวละคร นางฟ้าหายาด ที่เป็นตัวละครสำคัญในการจัดงานในครั้งนี้ สอดคล้องกับ UNCTAD (2008) กล่าวไว้ว่า การแบ่งประเภทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นประเภทมรดกทางวัฒนธรรมเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ และสภาพสังคม โดยมีนางฟ้าหายาดเป็นจุดสำคัญของการจัดการแสดง ทำให้นางฟ้าหายาดมีตัวตนมากยิ่งขึ้นจนกลายมาเป็นสินค้าทางตำนานที่ติดตลาด โดยการนำการแสดงนาฏลีลาฟ้าหายาดมาเป็นทุนทางวัฒนธรรมมาในการกระจายประวัติศาสตร์ ตำนาน ความเชื่อ การแต่งกาย บทเพลงให้เกิดเป็นความนิยมแพร่กระจายไปยังสถาบันการศึกษาทั้งในภาคอีสาน และภาคต่าง ๆ ของประเทศได้นำไปทำการแสดง อีกทั้งนำนางฟ้าหายาด ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและต่อยอดให้เกิดการพัฒนา และสร้างสรรค์รูปแบบการแสดง ที่หลากหลาย

7. องค์ความรู้ใหม่

ด้านความรู้พบว่านาฏกรรมประเภทแสง สี เสียง เป็นวัฒนธรรมบันเทิงรูปแบบใหม่ที่ได้รับ ความนิยมอย่างต่อเนื่อง การนำเสนอการแสดงต้องผ่านการศึกษาประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น ความเป็นอัตลักษณ์ ค่านิยม ของชุมชน แล้วจึงบูรณาการกับองค์ประกอบของการแสดง จึงจะสามารถสื่อสารกับผู้คนได้อย่างสมบูรณ์ การบอกเล่าเรื่องราวที่เชื่อมโยงพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ พื้นที่ วัฒนธรรมเข้าด้วยกันจะทำให้เกิดพลังศรัทธาและความรักในท้องถิ่นที่จะเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ทางสังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสินค้าชุมชนที่มีคุณค่าทางภูมิปัญญาและหัตถศิลป์

ภาพที่ 2 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การจัดงาน ปี พ.ศ. 2562 – 2565
(ที่มา: เกสร แสนศักดิ์, 2566)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ประวัติความเป็นมาพัฒนาการ การแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบุชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นผลงานทางวิชาการที่มีคุณค่าต่อการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมา นิทานและตำนานในท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้ที่ศึกษาทางด้านนาฏศิลป์ ศิลปะ ดนตรี และ ประวัติศาสตร์ จึงควรมีนโยบายการศึกษาและเก็บข้อมูลไว้ และนำไปต่อยอดในการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปตามยุคตามสมัย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 องค์ประกอบการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง ในงานบุชาพระธาตุยาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาจะทำให้เกิดองค์ความรู้ทางด้านการพัฒนารูปแบบการแสดง ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ฉากและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง เครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดง การใช้พื้นที่ที่ใช้ประกอบการแสดง รวมทั้งเทคโนโลยีแบบผสมผสาน ในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถสร้างสรรค์งานให้มีความทันสมัยในยุคปัจจุบัน

8.2.2 แนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง งานบุชาพระธาตุยาคู ในบริบทท้องถิ่นนิยม จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถเป็นต้นแบบรู้ทางด้านแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้ตรงตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว แผนพัฒนาจังหวัด ที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจของ การท่องเที่ยวในท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในการแสดงแสง สี เสียง ตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง งานบุชาพระธาตุยาคู ในบริบทท้องถิ่นนิยม จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อสร้างเป็นต้นแบบรู้ทางด้านแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจของ การท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้

9. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **นาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. กรุงเทพฯ : สกสศ. ลาดพร้าว.
- ชูวิทย์ มิตรชอบ. (2553). **เศรษฐกิจสร้างสรรค์ แนวคิดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในทศวรรษหน้า**. กรุงเทพฯ : องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์. (2555). **สืบสานตำนานเมืองฟ้าแดดสงยาง**. กาฬสินธุ์ : สำนักงานการศึกษา.
- บุญเกิด พิมพ์วรมธากุล และคณะ. (2544). **ประเพณีอีสานและเกร็ดโบราณคดีอีสาน**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนาวิทยา.
- พรสวรรค์ พรดอนก่อ. (2554). **พุทธบุชาพระธาตุยาคู**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม.